

**Goed leven, goed werken:
mensen maken De Meierij**

21 mei 2013

Inhoud

1.	Aanleiding	4
2.	Burger centraal	5
3.	Waarom samenwerking tussen gemeenten?	6
4.	De Meierij en de positie in de regio	9
5.	Tien kansen voor De Meierij.....	13
6.	De Meierij: alleen gaan we sneller, samen komen we verder	21

1. Aanleiding

Aanleiding voor het schrijven van deze strategische visie is het raadsbesluit dat in januari – februari van dit jaar in de zes gemeenten van de Meierij is genomen. Deze strategische visie is bedoeld als eerste aanzet voor een gemeenschappelijke basis. Vanuit die basis is de visie doorvertaald naar de twee sporen die in de afgelopen maanden ontwikkeld zijn:

- a. het onderzoek naar vergaande ambtelijke samenwerking tussen Boxtel, Haaren, Vught en Sint-Michielsgestel;
- b. en het onderzoek naar de mogelijkheden van een bestuurlijke fusie van Schijndel en Sint-Oedenrode.

Zoals bekend heeft de raad van de gemeente Veghel onlangs unaniem uitgesproken een bestuurlijke fusie aan te willen gaan met Schijndel en Sint-Oedenrode. Mochten ook de raden van Schijndel en Sint-Oedenrode in juni uitspreken deze optie serieus in onderzoek te willen nemen en het voornemen uitspreken om als drie gemeenten bestuurlijk te willen fuseren, dan heeft dat natuurlijk consequenties voor de wijze waarop samenwerking gestalte krijgt. Dat neemt niet weg dat we kunnen werken vanuit een gezamenlijke visie op De Meierij. We grenzen aan elkaar. We hebben veel gemeenschappelijk. We zijn volgens goed Brabants gebruik altijd gericht op samenwerking. En we vinden elkaar als we de belangen van bezoekers, burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen in onze mooie subregio als uitgangspunt nemen.

2. Burger centraal

Sprekend over de belangen van onze burgers moeten we direct vaststellen dat deze divers en uiteenlopend zijn, omdat geen enkele burger hetzelfde is. Maar er zijn toch zeker ook overeenkomsten te onderscheiden, met name waar het betreft het leven, wonen en werken. Uit de zeer recent verschenen 'dorpenmonitor', het rapport van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), blijkt dat de leefbaarheid op het platteland tussen 1997 en 2010 verbeterd is, althans in Brabant. Dit ondanks het feit van het verdwijnen van allerlei bindende voorzieningen zoals dorpscholen, kerken, winkels en noodgedwongen fusies van verenigingen en instellingen.

Het gevoel van leefbaarheid staat of valt vooral met een aantrekkelijke woonomgeving, goede verbindingen met de buitenwereld, het op redelijke afstand hebben van plaatsen met veel voorzieningen en de wil van de bewoners om er samen het beste van te maken. Bij voorzieningen gaat het niet zo zeer om beschikbaarheid maar vooral om bereikbaarheid. Kenmerkend voor Brabant is de sterke verwevenheid tussen stad en platteland, de aandacht voor dorpsontwikkeling door het provinciebestuur en de traditie van samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven.

Veel dorpelingen roemen de rust, de ruimte, het groen, de veiligheid. Als het om leefbaarheid gaat, is een mooi landschap de hoogst gewaardeerde factor. Niet alleen het gevoel van veiligheid is sterker dan in de stad, ook de kans om echt slachtoffer te worden van een misdaad is substantieel lager. Vreemd genoeg vertaalt dit zich niet in een hoog aantal verhuizingen van stad naar het platteland. Bewoners van dorpen daarentegen zullen om het goede wonen de dorpen blijven bevolken en nemen lange afstanden tot werk en voorzieningen voor lief.

Plattelanders hechten aan een levendig dorp. Een actieve bijdrage aan het dorpsleven is zelfs cruciaal voor de leefbaarheid. Omdat winkels en cafees verdwenen heeft het verenigingsleven een hoofdrol gekregen. In afgelegen dorpen is de animo voor vrijwilligerswerk bij een club aanzienlijke hoger dan in de stad. Ook staan mensen in dorpen eerder klaar voor kwetsbaren dan in de stad, maar zeker in dorpen, die als gevolg van de vergrijzing met krimp te maken krijgen, heb je straks meer kwetsbaren dan helpenden. Nu de overheid het beleid voert dat ouderen langer zelfstandig moeten blijven wonen, zou de situatie over tien jaar wel eens om kunnen slaan.

3. **Waarom samenwerking tussen gemeenten?**

Het waarom van samenwerking tussen gemeenten is in eerder verschenen rapporten van de zes Meierrijgemeenten (en later ook Veghel), ruimschoots geduid. Met name allerlei externe ontwikkelingen versterken de noodzaak tot samenwerken. We laten ze de revue passeren:

Europese crisis zorgt voor kansen en uitdagingen

In Europa is sprake van een (deels structurele) financieel- economische crisis. Om deze het hoofd te kunnen bieden zullen we onze grenzen moeten verleggen en nieuwe wegen moeten bewandelen. We moeten mondiaal denken en zullen met onze producten en met onze kwaliteit, kennis en kunde aansluiting moeten zoeken bij opkomende markten. Daarnaast zullen we die kwaliteit, kennis en kunde moeten inzetten om bij te dragen aan oplossingen van problemen in de sfeer van onder andere energie, milieu, water, voedsel, grondstoffen. Als we slimme oplossingen weten te verzinnen, dan zal het ons goed gaan en creëren we werkgelegenheid. Dan hebben we mensen nodig om deze werkgelegenheid in te vullen. In Noordoost Brabant willen we excelleren op het terrein van 'Agro-food', waarbij duurzaamheid voorop staat.

Landelijke ontwikkelingen en 'Krachtig bestuur Brabant' vragen om slagkrachtige gemeenten

Onze welvaart en ons welzijn zijn direct verbonden met ontwikkelingen op provinciaal, landelijk, Europees en mondiaal niveau. Daarom is er iets voor te zeggen om de bestuurlijke en ambtelijke slagkracht op lokaal en regionaal niveau te vergroten. Zeker ook in tijden waarin op het sociaal domein belangrijke taken naar de gemeenten gedecentraliseerd worden. Zowel op landelijk, als op provinciaal niveau wordt deze vraag op tafel gelegd. Recent heeft minister Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) een aantal lijnen uitgezet. Al eerder heeft de provincie het project 'Krachtig bestuur' ingezet. Beide discussies worden kort geschetst.

Op landelijk niveau is het regeerakkoord '*Bruggen slaart*' het vertrekpunt. In het regeerakkoord wordt gesproken over de wenselijkheid van realisering van gemeenten van minimaal 100.000 inwoners. Dit mede met het oog op de grote decentralisaties op het terrein van werk, zorg en jeugd. De Minister heeft inmiddels verschillende brieven en notities uitgebracht waarin gemeenten wordt gevraagd om voldoende bestuurlijke en ambtelijke daadkracht te ontwikkelen, teneinde de uitdagingen op met name het sociale domein aan te kunnen. De grens van 100.000 inwoners is niet langer absoluut, maar er worden wel voorwaarden gesteld aan de samenwerkingsverbanden. Op lokaal en regionaal niveau wordt (samen met centrumstad 's-Hertogenbosch) met veel energie gewerkt aan de voorbereiding van de drie grote decentralisaties.

De provincie Noord-Brabant heeft in 2010 de "agenda van Brabant" gepresenteerd. Deze agenda is erop gericht om de provincie op te sturen in de vaart der volkeren en heeft vijf algemene ontwikkelopgaven:

- a. realiseren van een sterk stedelijk netwerk;
- b. investeren in een vitaal landschap;
- c. op peil houden van economische vernieuwing en innovatie;
- d. versterking van effectieve samenwerking;
- e. en het organiseren van internationale profilering van Brabant.

In 2011 is de provincie gestart met het project 'Krachtig bestuur'. De gedachte achter dit project 'Krachtig bestuur' is, dat de bestuurlijke slagkracht vergroot moet worden om de ontwikkelopgaven uit de Agenda van Brabant waar te kunnen maken. Bij de start van het project is door professor Hans Mommaas een zogenaamde 'panoramafoto' gemaakt onder de titel 'Panorama Krachtig Brabants Bestuur'. De regio's spelen daarbij een rol die in betekenis toeneemt. Op het terrein van ruimte, econo-

mie en arbeidsmarkt zijn voor de vier Brabantse regio's Noord-Oost, Midden, West en Zuid-Oost strategische visies geformuleerd. Vanuit het provinciale niveau wordt bevorderd dat steeds meer sectoraal overleg geïntegreerd wordt in de strategische agenda's op regionaal niveau.

Nog een reden om naar de bestuurlijke slagkracht te kijken, zijn de nieuwe uitdagingen van de gemeenten op het terrein van de zogenaamde 'decentralisaties'. Gemeenten krijgen naar verwachting omvangrijke taken vanuit het Rijk overgedragen op het terrein van arbeidsmarkt, maatschappelijke begeleiding en jeugdzorg. Deze kunnen niet volledig op lokaal niveau worden uitgerold en zullen de intergemeentelijke samenwerking een nieuwe impuls geven.

Het project 'Krachtig Bestuur' is eind 2011 van start gegaan met een 'pilot' in de regio Noordoost Brabant. In het voorjaar van 2012 is van alle gemeenten een bestuursscan gemaakt en zijn leden van een speciaal voor het project ingestelde adviescommissie bij alle gemeenten op bezoek geweest. De adviescommissie, onder voorzitterschap van mw. H. Huijbregts-Schiedon, constateert dat Noordoost Brabant geen eenheid vormt. Een aantal citaten uit het voorlopig advies:

'Vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties geven aan, de gemeentelijke kaart als fragmentarisch en lastig te ervaren. Er is te weinig tempo in de besluitvorming, waarop de buitenwacht – die veelal al een aantal stappen verder is – niet kan wachten. Er zijn teveel gemeenten in één werkgebied die tevens niet op één lijn zitten. Opschaling van gemeenten is onvermijdelijk als gevolg van deze externe ontwikkelingen ...'

'De belangrijkste redenen voor samenwerking zijn kostenbesparing, kwaliteitswinst en de vermindering van de kwetsbaarheid. De zes landelijke gemeenten kennen vergelijkbare schaalproblemen en vraagstukken waarvoor ze staan. Deze gemeenten kenmerken zich door hun ligging ten opzichte van een grote stad, maar hebben toch allemaal een dorps en groen karakter. In hun overwegingen staat dat ze alleen gezamenlijk gewicht in de schaal kunnen leggen richting grote steden zoals Tilburg, 's-Hertogenbosch en Eindhoven ...'

'... ook de beweging bij de zes Meierij-gemeenten is nadrukkelijk bedoeld om een gemeenschappelijke vuist te kunnen maken ten opzichte van de grote Brabantse steden. Tussen stad en ommeland bestaat een spanningsveld dat haaks staat op huidige inzichten van stadsteland, waarbij het twee kanten zijn van dezelfde medaille die om integraal beleid vragen.'

Vervolgens geeft de adviescommissie aan dat de herindeling van de jaren '90 een aantal weeffouten bevat en komt zij ten aanzien van De Meierij tot de volgende conclusies:

- a. Bij Haaren zal nog eens gekeken moeten worden naar mogelijk intensievere samenwerking met Oisterwijk.
- b. Inventariseer de bereidheid in de Meierij voor intensieve operationele samenwerking uitmondend in een gezamenlijke backoffice. Sluit niet op voorhand uit dat dit wordt gevolgd door bestuurlijke fusie.
- c. Onderzoek de wijze waarop 's-Hertogenbosch intensiever kan samenwerken op operationeel en strategisch vlak in De Meierij en de regio Noordoost-Brabant in zijn geheel.
- d. Stimuleer en faciliteer de Meierijgemeenten om ook in beleidsinhoudelijke of strategische zin samen te werken.
- e. Investeer als Provincie in (bestuurskracht) onderzoeken naar verdergaande samenwerking / herindeling als gemeenten daarom vragen.
- f. Maak duidelijk dat de stadstelandbenadering gedachten over grote landelijke gemeenten als buffer ten opzichte van de grotere stad heeft achterhaald.

Het college van GS heeft in september 2012 een voorlopig standpunt ingenomen over het voorlopig advies van de adviescommissie. Het college ziet een leidende rol weggelegd voor de gemeenten 's-Hertogenbosch en Oss *'in het ondersteunen en tot stand brengen van sterke subregio's en een sterke regio Noordoost-Brabant'*.

Natuurlijk valt er wel wat af te dingen op de spiegel die de adviescommissie ons voorhoudt. Zo heeft de gemeente Haaren inmiddels laten weten, dat de oriëntatie van de kern Haaren op Oisterwijk een gepasseerd station is. En ook de verhouding tussen de stad en de ommelanden wordt veel te scherp neergezet: ten aanzien van de vormgeving van de grote decentralisaties en de regionale uitvoeringsdiensten wordt immers prima samengewerkt. Toch leggen de voorlopige adviezen en besluiten de vraag bij ons neer, hoe we ons in de toekomst willen organiseren. Zijn we sterk genoeg om de toekomstige uitdagingen aan te kunnen?

Nu ook de andere regio's en gemeenten in Noord-Brabant in beeld zijn, nadert de discussie rondom het project 'Krachtig Bestuur' zijn voltooiing. De adviescommissie geeft aan op welke wijze de bestuurskracht van gemeenten en provincie vergroot kan worden. En het college van Gedeputeerde Staten zal daarover naar verwachting nog voor 1 juli 2013 een besluit over nemen.

Het komt er daarbij op aan om een goede balans te vinden. Enerzijds moet voldoende bestuurskracht ontwikkeld kunnen worden om de uitdagingen op het terrein van ruimte, economie, arbeidsmarkt en de grote decentralisaties te kunnen vormgeven. En anderzijds moet de relatie tussen bestuur en burger sterk blijven, zeker nu de overheid mede om financiële redenen een stap terug moet zetten. Zowel op sociaal, als op ruimtelijk terrein worden de burgers meer op zichzelf teruggeworpen: zij zullen elkaar moeten helpen en zullen nadrukkelijker ingeschakeld worden bij de ontwikkeling van de dagelijkse leefomgeving.

4. De Meierij en de positie in de regio

In de regio Noordoost Brabant, die zich uitstrekt tussen Heusden en Cuijk, en tussen 's-Hertogenbosch en Sint-Oedenrode, ligt de Meierij van 's-Hertogenbosch. Centraal tussen de drie steden 's-Hertogenbosch, Tilburg en Eindhoven. Er wordt ook wel gezegd, dat het gaat om 'het groene hart van Brabantstad'. De primaire oriëntatie van de gemeenten in De Meierij is op de centrumgemeente 's-Hertogenbosch, zij het, dat er aan de randen ook andere oriëntaties zijn: zo voelen Haaren, Boxtel en Sint-Oedenrode verwantschap met Oisterwijk en Oirschot op het toeristisch-recreatieve vlak en Het Groene Woud, en voelen Sint-Oedenrode en Schijndel de economische kracht van de A50 in de richting van Veghel en Uden. In de stedelijke gebieden om ons heen, liggen belangrijke ontwikkelingsmogelijkheden, of het nu gaat om Agro-food in de regio Oss, Uden Veghel of om brainport Eindhoven. Zonder afbreuk te willen doen aan de veelvuldige contacten tussen De Meierij en de omliggende stedelijke gebieden, is 's-Hertogenbosch nog altijd de centrumstad van Noordoost Brabant waar De Meierij deel van uitmaakt. Stad en ommelanden vormen een eenheid: zowel over de wegen, het spoor, als over het water zijn de verbindingen prima.

De stad 's-Hertogenbosch heeft 145.000 inwoners en fungeert als centrumstad. De stad heeft op het gebied van onderwijs, cultuur, sport, zorg en welzijn alle voorzieningen waar de (andere) Meierijgemeenten niet in kunnen voorzien. 's-Hertogenbosch is de motor van de economie in de Meierij. Er zijn bijna 100.000 arbeidsplaatsen in een gevarieerd economisch milieu, met pieken op het gebied van midden- en kleinbedrijf, overheid, dienstverlening, ICT. Een gezamenlijke economische piek ligt op het terrein van 'agro-food'. De boeren en marktmeesters uit het vroegere "Dat gaat naar Den Bosch toe" zijn vervangen door moderne opvolgers, maar nog steeds is de agro-food sector in de Meierij sterk en vullen stad en ommeland elkaar aan.

Het goede leven in de dorpen heeft een stedelijke pendant in de stad, met een breed woningaanbod in gevarieerde en mooie wijken. Ook op het gebied van wonen en woonmilieus vullen stad en ommeland elkaar aan. Het groen van de ommelanden sluit in toeristisch-recreatieve zin aan bij het voorzieningenpakket van 's-Hertogenbosch. Vooral de historische binnenstad met de Vestingwerken, de Sint-Jan, tal van culturele instellingen en bezienswaardigheden maakt de Meierij van 's-Hertogenbosch tot een aantrekkelijke en sterke subregio.

Daarmee is het een goed voorbeeld van de filosofie van het 'stadteland', waarbij de ommelanden zich in de woorden van de adviescommissie Huijbregts van de stad onderscheiden door 'een dorps en groen karakter'. Maar dat wil zeker niet zeggen, dat er geen pit in zit.

De Meierij is meer dan het groene grondgebied dat zich uitstrekt over de gemeenten Haaren, Vught, Sint-Michielsgestel, Schijndel, Sint-Oedenrode en Boxtel. De gemeenten in de Meierij:

- a. hebben een **inwonertal** van omstreeks 135.000 in een gebied van ruim 32.000 hectare, waarin het goed wonen, leven en recreëren is;
- b. hebben een **gezamenlijke historie** die teruggaat tot in de Middeleeuwen en mogelijk zelfs naar de Romeinse tijd en daardoor veel te bieden op het vlak van cultuurhistorie, kastelen, landgoederen en historische kernen;
- c. zijn zowel maatschappelijk, als bestuurlijk verbonden met de centrumstad 's-Hertogenbosch;
- d. vormen het **Groene hart van Brabant Stad**: met Eindhoven Brainport in de buurt en de centrumsteden 's-Hertogenbosch en Tilburg onder handbereik vormen we een aantrekkelijk woongebied;
- e. hebben er dus alle belang bij om de **verbindingen** met de steden beter te maken zowel via de weg, over het spoor, via fiets- en wandelpaden en over het water;

- f. hebben er dus alle belang bij dat geïnvesteerd wordt in het gebied: met '**Landschap van Al-lure**' dat inzet op verbetering van de groene verbindingen tussen de centrumsteden en Het Groene Woud, alsmede op kwaliteitsverbetering van **Het Groene Woud**; door het project 'Kloppend hart' leggen we een goede basis voor een goed woon- en leefklimaat;
- g. hebben in het gebied de beschikking over **groene parels**, zoals De Kampina, de Loonse- en Drunense duinen en De Leemkuilen (Natura 2000 gebieden), De Mortelen, De Scheeken, De Geelders, het Wijbosch broek, het Wilhelminapark, de landgoederenzones, De Groene Delta, het Helvoirts broek: Het Groene Woud verbindt de Loonse en Drunense duinen met De Kempen en kan uitgroeien tot de Veluwe van het Zuiden;
- h. hebben op het terrein van **toerisme en recreatie** veel te bieden waaronder een uitgebreid netwerk van wandel- fiets- en kanoroutes; ook sportvoorzieningen zijn in de Meierij-gemeenten prima ontwikkeld;
- i. hebben een gebied dat doorkruist wordt door **infrastructuur**: de A2, de N65 en de sporen van Eindhoven naar Schiphol - Amsterdam en Eindhoven naar Den Haag CS en dat geeft kansen voor de economie, maar ook bedreigingen voor woon- en leefklimaat;
- j. hebben een gebied met **prachtige beekdalen**, zoals de Aa, de Dommel, de Beerze, de Broekleij en de Essche stroom, die deel uitmaken van het stroomgebied van De Maas en die beide uitkomen in 's-Hertogenbosch; van een andere orde, maar wel kansrijk is de Zuid Willemsvaart die in de komende jaren wordt verbreed, hetgeen nieuwe kansen kan geven;
- k. hebben een **goed voorzieningenniveau** variërend van de Speeldoos en De IJzeren Man, in Vught en het Spectrum in Schijndel, het Oertijdmuseum in Boxtel tot de golfbanen in Sint-Michielsgestel en Sint-Oedenrode, en recreatiepark De Kienehoef in Sint-Oedenrode; maar ook een keur aan congresaccommodaties zoals De Ruwenberg in Sint-Michielsgestel, ZIN, Huize Bergen en De Witte in Vught, De Beukenhof in Biezenmortel en De Guldenberg in Helvoirt;
- l. hebben **grote bedrijven** met een bovenregionale uitstraling en een aantal **bijzondere instellingen** in hun midden, zoals Waterschap de Dommel, Sint-Lucas creatieve ondernemers, werkvoorzieningschap de Dommel, Kentalis in Sint-Michielsgestel, de penitentiaire inrichting en een keur aan zorginstellingen in onder andere Vught en Sint-Oedenrode;
- m. hebben ruim 57.000 woningen en 56.000 arbeidsplaatsen waarbij Boxtel (15.500) en Schijndel (11.500) een specifieke werkgelegenheidsfunctie hebben, maar ook Vught behoorlijk wat arbeidsplaatsen heeft (11.000);
- n. vormen gemeenschappen die bol staan van de **sociale samenhang**, activiteiten en evenementen, waarvan Paaspop in Schijndel, Circo Circolo in Boxtel, kindercircus Il Grigio in Haaren, het Helvoirts weekend een bovenlokale uitstraling hebben en mee kunnen liften op het programma 'Brabant Culturele Hoofdstad 2018';
- o. bestaan uit de **kernen** Haaren, Esch, Biezenmortel, Helvoirt, Cromvoirt, Vught, Berlicum, Middelrode, Den Dungen, Maaskantje, Sint-Michielsgestel, Gemonde, Schijndel, Wijbosch, Sint-Oedenrode, Nijnsel, Boskant, Olland, Liempde, Lennisheuvel en Boxtel;
- p. de kernen vormen de **basis van de gemeenschap**: daarbinnen kent men elkaar, helpt men elkaar en zorgt men goed voor de dagelijkse woon- en leefomgeving.

Kortom, er is sprake van een breed palet aan voorzieningen in de regio. Inwoners van onze gemeenten waarderen de rust, de ruimte en het niveau van dagelijkse voorzieningen en hebben tegelijkertijd de stedelijke voorzieningen onder handbereik. Het brede palet aan voorzieningen maakt dat er kansen zijn voor ontwikkeling.

Wat betreft de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking is er sprake van een nauwe verwevenheid tussen stad en ommelanden. De samenwerking met de gemeente 's-Hertogenbosch is op dit moment al breed. Het gaat dan om samenwerking op het vlak van de algemeen bestuurlijke samenwerking op het niveau van het voormalige stadsgewest, de veiligheidsregio, de hulpverleningsdienst, de gezondheidsdienst en de omgevingsdienst. Daarnaast wordt druk overleg gevoerd over de wijze waarop de drie grote decentralisaties in uitvoering zullen worden genomen. Ook worden specialistische taken verricht op basis van dienstverleningsovereenkomsten, zoals in de sfeer de afvalstoffendienst, archeologie, sociale recherche en kredietbank. Het beeld als zouden de stad en ommelanden met de rug naar elkaar toestaan, behoeft derhalve correctie.

In mei 2011 heeft het college van de gemeente 's-Hertogenbosch zich uitgesproken over de intergemeentelijke samenwerking en heeft daarbij onder andere de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- a. 'We staan positief ten opzichte van (sub)regionale samenwerking;
- b. We stellen de kracht van gemeenten centraal.
- c. We zijn voorstander van decentralisatie van taken.
- d. We zijn partner in en trekker van het regionale netwerk.
- e. We hechten waarde aan nabuurschap.
- f. We brengen samenhang aan als dat mogelijk is.
- g. We zien grenzen aan de samenwerking en zijn geen voorstander van verplichte samenwerking in de uitvoering met nieuwe zelfstandige uitvoeringsorganisaties.
- h. We sluiten onze ogen niet voor herindeling, maar gunnen alle gemeenten hun zelfstandigheid.'

De gemeente 's-Hertogenbosch is graag bereid om diensten te verlenen aan de omliggende gemeenten, waarbij vooral ook gezocht wordt naar wederzijds voordeel. Diensten met een groot aandeel standaardwerk of hoog specialistische taken hebben de voorkeur. In beginsel kan echter over alles, waarover de vragende gemeente en 's-Hertogenbosch het eens zijn, afspraken worden gemaakt.

Meer specifiek wordt vanuit de gemeente 's-Hertogenbosch de samenwerking tussen de zes Meierij-gemeenten logisch gevonden. Wel wordt het van belang geacht, dat er goed overleg is en dat harmonisatie zodanig plaatsvindt, dat stad en ommelanden naar elkaar toe bewegen. Dit lijkt geen probleem te zijn, gezien het feit dat op landelijk niveau uniforme standaarden sterk in ontwikkeling zijn en dat de zeven gemeenten allen dezelfde ICT-leverancier hebben (Centric). Daarnaast acht de gemeente 's-Hertogenbosch het van belang, dat de Meierij-gemeenten en de gemeente 's-Hertogenbosch afspraken maken over hoog specialistische taken, zodat deze niet onnodig op twee plaatsen worden ingericht. Voorbeelden zijn archeologie en wet APPA. De gemeente 's-Hertogenbosch is graag bereid tot nader overleg om de samenwerkingsmogelijkheden te verkennen.

Belangen van burgers getoetst

In hoofdstuk 1 gaven we aan dat in de samenwerking de belangen van burgers tot uitgangspunt genomen dienen te worden. Ook de in hoofdstuk 2 aangehaalde dorpenmonitor wijst op de belangen van de burgers. Uit voorgaande kan geconcludeerd worden dat de Meierij het gevoel van leefbaarheid kan bieden dat door burgers zo gewaardeerd wordt. Er is sprake van een aantrekkelijke woonomgeving, er zijn goede verbindingen met de buitenwereld, met talrijke, goed bereikbare voorzieningen op redelijke afstand. De geroemde rust, ruimte, groen en veiligheid worden geboden.

De dorpen zijn met hun talrijke activiteiten en een rijk verenigingsleven zondermeer als levendig te bestempelen.

In dit kader mag niet onvermeld blijven dat elke vorm van samenwerking - ongeacht de keuze voor een ambtelijke fusie, een vergaande samenwerking op ambtelijk niveau of een bestuurlijke fusie – de identiteit van de dorpen, kernen, ja zelfs wijken en buurten onveranderd laat. Het zal de burger dan ook niet boeien welke bestuursvorm er gekozen wordt, tenzij de te kiezen vorm gaat leiden tot verschillen in beleid en uitvoering, in kwaliteit en kosten tussen de gemeenten en gemeenschappen.

5. Tien kansen voor De Meierij

In de voorgaande paragrafen is kort geschetst wat de gemeenten in de Meierij bindt. De ligging tussen drie grote steden, het 'dorpse' en groene karakter, de oriëntatie op de centrumstad 's-Hertogenbosch en de reeds opgebouwde bestuurlijke samenwerking op velerlei terrein, maar ook de historie. Historisch gezien strekte de Meierij van 's-Hertogenbosch zich in de Middeleeuwen uit over geheel Midden- en Oost-Brabant. De Meierij was onderverdeeld in vier kwartieren: Maasland, Peelland, Kempenland en Oisterwijk. Er zijn prachtige boeken geschreven over de ontwikkeling van De Meierij van 's-Hertogenbosch; korthedshalve wordt daar naar verwezen. In het kader van deze notitie verstaan we onder 'De Meierij' de gemeenten Boxtel, Haaren, Vught, Sint-Michielsgestel, Schijndel en Sint-Oedenrode. We beseffen dat ook andere gemeenten aanspraak kunnen maken op een plaatsje in de De Meierij: 's-Hertogenbosch natuurlijk, maar ook Veghel en Oisterwijk. Mede op basis van de raadsbesluiten redeneren we in deze notitie vanuit de zes.

Vraag is welke kansen de toekomst biedt. Om kansen voor de toekomst te onderscheiden moeten we als het ware boven het gebied gaan hangen. Die 'helicopterview' staat mooi verwoord in de Provinciale structuurvisie, waarnaar we korthedshalve verwijzen. We zien de volgende tien kansen voor de Meierij als gevolg van krachtenbundeling tussen de betreffende gemeenten:

Kans 1: De kracht van De Meierij is de leefbaarheid

De kracht van de Meierij(gemeenten) is de door burgers hoog gewaardeerde 'leefbaarheid', de combinatie van een sterke centrumstad in een authentiek, lommerrijk Brabants landschap met sterke landelijke kernen met een aantrekkelijk 'dorps' karakter. Het versterken van die leefbaarheid is de uitdaging voor de komende jaren om de fysieke, culturele en economische aantrekkelijkheid voor wonen en werken te verhogen. De centrale ligging van de(sub) regio in het land en de ligging aan de belangrijke kennisassen A2 en A-50 tussen de noordvleugel van de Randstad met zijn internationale zakelijke, financiële en creatieve dienstverlening en Brainport Zuidoost Brabant met zijn innovatieve hightech industrie, is een belangrijke troef en de aanjager van de economische groei van de laatste jaren. De mate van innovatie en de potentie om economische verbindingen te leggen, bepalen het economisch succes nu en in de toekomst. De Meierijgemeenten hebben alles in huis om dit voor elkaar te krijgen als stad en land hier de handen ineen slaan. We zullen daartoe als Meierij-gemeenten een gezamenlijke strategie moeten uitzetten, samen met de stad 's-Hertogenbosch. We zullen de krachten moeten bundelen, om de kansen te verzilveren.

Kans 2: Meeliften op de stedelijke ontwikkeling (van Brabantstad)

Eén van de doelen in de provinciale structuurvisie is, om te zorgen voor een sterk stedelijk netwerk in de vorm van Brabantstad:

'De steden Breda, Eindhoven, Helmond, 's-Hertogenbosch en Tilburg vormen samen met de provincie het stedelijk netwerk Brabantstad. Dit samenwerkingsverband vervult een voortrekkersrol bij de ruimtelijke en economische ontwikkeling van Noord-Brabant. Sterke steden zijn een voorwaarde voor de toekomst van Noord-Brabant. Vooral in deze steden is de dynamiek van Noord-Brabant goed zichtbaar. De provincie ziet deze steden als het brandpunt van de verstedelijking. Hier wordt geïnvesteerd in de binnensteden (stationsgebieden, kanaal- en snelwegzones) en worden hoogstedelijke functies, zoals bovenregionale voorzieningen, geconcentreerd. Daardoor wordt de centrale positie van de steden versterkt en het draagvlak voor hoogwaardig openbaar vervoer en stedelijke- en culturele voorzieningen op peil gehouden. Dat draagt bij aan een hoogwaardig leef- en vestigingsklimaat in Noord-Brabant. Brabantstad ontwikkelt zich tot een onderscheidend netwerk binnen de Noordwest-Europese

stedelijke agglomeratie. Een voorwaarde daarvoor is een goede bereikbaarheid van de steden onderling en met andere omliggende stedelijke netwerken. Daarom kiest de provincie voor het versterken van de verbinding met nabijgelegen stedelijke netwerken, met name met het Knooppunt Arnhem-Nijmegen, het Ruhrgebied en Maastricht-Heerlen-Aken-Luik. Het OV-netwerk BrabantStad en het hoofdwegennet worden verder ontwikkeld. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen worden op dit netwerk afgestemd, zoals bij knooppunten (personen en goederen) of in hoogstedelijke zones. BrabantStad wil kandidaat zijn voor Culturele Hoofdstad 2018 en sorteert voor op de mogelijke kandidaatstelling voor grootschalige sportevenementen. Dit draagt bij aan de ontwikkeling van een sterk profiel van BrabantStad. En daarmee ook aan het realiseren van economische en culturele topvoorzieningen in BrabantStad. Het vestigingsklimaat en het imago worden hierdoor positief beïnvloed.

Het is prima dat in stedelijke kwaliteit geïnvesteerd wordt. Omdat de steden waarin geïnvesteerd wordt in onze onmiddellijke nabijheid liggen, bevordert de kracht van de steden ook de kracht van de omlandigen. Wat te denken van het wenkend perspectief van 'Brabant Culturele Hoofdstad 2018': het zou toch mooi zijn als evenementen als Paaspop, Circo Circolo en het Helvoirts weekend in het programma zouden worden opgenomen.

Brabantstad geeft bij uitstek kansen om mee te liften, maar we moeten het daartoe niet beperken. De A50 heeft een belangrijke economische impuls gegeven aan de regio Oss, Uden, Veghel. De werkgelegenheid is sterk ontwikkeld. Schijndel en Sint-Oedenrode liggen ook aan de A50 en willen nadrukkelijk betrokken zijn bij de ontwikkelingen in dat gebied. Ook daar liggen kansen om mee te liften op de stedelijke ontwikkeling van die zogenaamde 'As50'.

Het accent op stedelijke ontwikkeling mag er evenwel niet toe leiden, dat het landelijk gebied een soort groen reservaat wordt. Ook in De Meierij is sprake van goed ontwikkelde stedelijke functies, bijvoorbeeld in de werkgelegenheidsgemeenten Schijndel en Boxtel. We hebben er gezamenlijk belang bij dat ook geïnvesteerd blijft worden in een vitaal landelijk gebied. En daar moeten we ons op strategisch niveau sterk voor maken.

Kans 3: Impulsen voor de infrastructuur: verbetering van de bereikbaarheid

De versterking van de verbindingen tussen de steden onderling en de dorpen met die steden vormt een kans. Zowel op landelijk niveau, als op het niveau van provincie en regio. De A2, A50 en N279 zijn belangrijke verkeersaders en de ontwikkeling daarvan krijgt aandacht op nationaal niveau in het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT). De verbreding van de A2 van 2x2 naar 2x3 rijstroken vindt momenteel plaats; hoewel de leefbaarheid een belangrijk aandachtspunt is, bevordert dit de bereikbaarheid van het gebied. Daarnaast wordt goede vooruitgang geboekt met het opkrikken van de N65 tussen Tilburg en 's-Hertogenbosch en de N279 tussen 's-Hertogenbosch en Veghel / Helmond. Binnenkort worden belangrijke stappen gezet op weg naar realisering van een lang gekoesterde wens.

Ook op het terrein van het spoor zijn er belangrijke ontwikkelingen. De invoering van het project Hoog Frequent Spoor (PHS) vereist een verbinding met hoge frequentie tussen Amsterdam en Eindhoven. De gemeenten Vught, Haaren en Boxtel zijn in gesprek met Prorail en het Ministerie over maatregelen die nodig zijn om de leefbaarheid te waarborgen. Ook zijn er plannen om de verbinding met vliegveld Eindhoven te verbeteren; dat is gunstig voor het vestigingsklimaat.

Op het gebied van water geeft de verbreding van de Zuid-Willemsvaart een belangrijke impuls aan transport en bereikbaarheid.

De hoofdinfrastructuur zorgt derhalve voor een goede bereikbaarheid van het gebied. Maar de echte waarde zit hem in een fijn vertakt netwerk van fietspaden, wandel- en kanoroutes. En vooral ook in de combinatie. Voor wandelaars die met de trein naar het gebied komen, is station Boxtel de start

voor een van de meest populaire wandelroutes naar station Oisterwijk. Soortgelijke wandelroutes kunnen uitgezet worden naar Vught of de omliggende gemeenten. Wandelaars en fietsers passeren de dorpskernen en maken gebruik van kleinschalige toeristisch-recreatieve voorzieningen.

Kans 4: Ontwikkeling van groen, natuur en landschap

Een bepalende factor voor leefbaarheid vormt de kwaliteit van natuur en landschap. Er liggen nog steeds grote kansen voor de ontwikkeling van het groene gebied. Ook de Provincie hecht grote waarde aan de groene gebieden tussen de steden. De afwisseling van rood en groen maakt Brabant aantrekkelijk en draagt in belangrijke mate bij aan een goed woon- en vestigingsklimaat. Of zoals de Provincie het verwoord in de notitie 'De transitie van het Brabantse stadteland' van oktober 2011: *'Het Brabantse landelijk gebied is, net als andere delen van het dicht bevolkte en welvarende Nederland en Noordwest Europa, de afgelopen decennia ingrijpend veranderd. Was er vroeger sprake van sterk gescheiden (cultureel en fysiek, denk aan de muren rondom steden) sferen van stad en landelijk gebied, anno 2011 zijn de verschillen eerder gradueel te noemen. Was vroeger het landelijk gebied het nagenoeg exclusieve domein van landbouw, natuur en de laatste decennia recreatie, tegenwoordig is het palet aan activiteiten veel diverser. Het Brabantmozaïek is niet meer alleen de afwisseling van landbouw en natuur, maar ook de afwisseling van allerlei economische en culturele activiteiten. Ook de cultuurverschillen zijn verminderd. Het verschil tussen bewoners van het landelijk gebied en stedelingen is steeds kleiner: stedelingen wonen en werken in het landelijk gebied, bewoners van het landelijk gebied wonen en/of werken in de stad. Stad en landelijk gebied hebben een vergelijkbaar opleidingsniveau en beschikken over een veelheid aan (snelle) communicatiemiddelen en een goede fysieke ontsluiting. In Europees verband spreken we van rurbanisation, in Brabant over stadteland. De ambitie in de Agenda van Brabant sluit aan op deze ontwikkeling: stad en landelijk gebied zijn samen de fysieke, economische en culturele basis voor een innovatieve topregio. Dat stelt eisen aan de kwaliteit van zowel stad als landelijk gebied, in onderlinge samenhang.'* (einde citaat)

In het hart van Brabant ligt een aantal pareltjes die we moeten koesteren, zoals Het Groene Woud en de beekdalen van Dommel en Beerze. In de provinciale structuurvisie staat het als volgt verwoord onder het kopje 'Groene geleidingszones tussen de steden'.

In het stedelijke kralensnoer op de overgang van zand naar klei (van Bergen op Zoom tot Oss) en in het verstedelijkte gebied van Tilburg, Eindhoven-Helmond en Uden-Veghel zet de provincie in op behoud en ontwikkeling van groene geleidingszones tussen de grote stedelijke kernen. De geleidingszones hebben als doel de openheid tussen de stedelijke gebieden te garanderen. Dit wil de provincie bereiken door in te zetten op de verbetering van de groene en recreatieve kwaliteiten van deze gebieden. Dit draagt bij aan een gezond, schoon en aantrekkelijk vestigings- en leefklimaat van Noord-Brabant.

Tussen de grote steden van Noord-Brabant zet de provincie in op de ontwikkeling van Het Groene Woud, dat goed bereikbaar is vanuit de omliggende grote steden. De ontwikkeling van Het Groene Woud is gericht op een sterke natuurkern met daar omheen een aantrekkelijk landschap dooraderd met natuur, cultuurhistorische waarden en een verscheidenheid aan recreatieve mogelijkheden en agrarische functies.....

Het Groene Woud

Het Groene Woud bestaat uit het Nationaal Landschap Het Groene Woud en het Nationaal Park Loonse en Drunense Duinen. Het is omringd door de steden 's-Hertogenbosch, Eindhoven en Tilburg. Het gebied vormt daarmee het groene hart van Brabantstad. De A2, A58 en N65 doorsnijden de flanken van het gebied. Het Nationale Landschap Het Groene Woud bestaat uit een waardevol kleinschalig cultuurlandschap met daarbinnen belangrijke natuurgebieden zoals de Kampina en Oisterwijkse Vennen, de Mortelen, de Scheeken en de Geelders.

Het Nationaal Park Loonse en Drunense Duinen is een natuurgebied met stuifzanden, bossen, beek- en moeraslandschap omringd Structuurvisie ruimtelijke ordening door een open landbouwgebied. Het ligt tussen Tilburg en Den Bosch en grenst direct aan het Nationaal Landschap.

Het Rijk en de provincie werken aan de opwaardering van de A2, A58 en N65. Er zijn plannen voor nieuwe woonmilieus aan de randen van Het Groene Woud, zoals in Tilburg-Noordoost, Best en Son. In het agrarische landschap rondom de natuurkern is een ontwikkeling in gang gezet naar een groene, duurzame en gemengde plattelandseconomie. De nieuwe economische dragers zijn er op gericht de natuur- en landschapswaarden en de recreatieve aantrekkelijkheid van dit gebied te verhogen. Deze ontwikkeling draagt bij aan de versterking van het vestigingsklimaat van Brabant.....

Levende Beerze

De Beerze loopt vanaf de Belgische grens via Bergeijk naar 's-Hertogenbosch. Het beekdal van de Beerze verbindt de natuurgebieden op de omliggende dekzandruggen. De Beerze is in de Nota Ruimte aangemerkt als "Robuuste Ecologische Verbinding". Robuuste Ecologische Verbindingen versterken de EHS en maken deze bestendig tegen de effecten van klimaatveranderingen. De Beerze biedt hiervoor goede mogelijkheden omdat er geen sprake is van grootstedelijke of industriële beïnvloeding. Het Rijk draagt provincies op de Robuuste Ecologische Verbindingen te realiseren. De gemeenten, het waterschap en maatschappelijke organisaties werken hieraan mee op voorwaarde dat ook de (plattelandse) economie en leefbaarheid een impuls krijgen: de Levende Beerze.(einde citaat)

Het zal duidelijk zijn dat deze visie veel kansen biedt voor de toeristisch-recreatieve ontwikkeling van het gebied. De verbindingen tussen Het Groene Woud en de omliggende centrumsteden, de ontwikkeling van het kloppend hart van Het Groene Woud; het moet er voor zorgen dat het een landschap van allure wordt.

De groene verbindingen tussen Het Groene Woud en andere grote groene gebieden, verhogen de waarde van het geheel. In noordwestelijke richting wordt door de Provincie in samenwerking met de regiogemeenten de verbinding gelegd met de Loonse en Drunense duinen via het project 'Gebiedsontwikkeling N65', waaronder de natuurontwikkeling van het Helvoirtbroek valt. In noordoostelijke richting wordt door de gemeente Sint-Michielsgestel via het Kanaalpark en het beekdal van de Aa gewerkt aan een groene verbinding over de Zuid-Willemsvaart, zodat een robuuste verbinding ontstaat tussen Het Groene Woud en De Maashorst. Het project De Groene Delta van de gemeente 's-Hertogenbosch completeert de groene ontwikkeling aan de noordzijde van De Meierij.

In het zuiden is het beekdalen van Dommel en Beerze belangrijke dragers die zorgen voor een verbinding tussen het Groene Woud en De Kempen. Op die manier ontwikkelt De Meierij zich tot een plek waar inwoners en stedelingen tot rust kunnen komen. Toerisme, recreatie, zorg en onderwijs gedijen goed in die groene omgeving. Er ontstaat ruimte voor het ontwikkelen van nieuwe economische dragers voor het buitengebied.

Kans 5: Een prima woonklimaat

In het verlengde daarvan ontwikkelt De Meierij zich tot een plek waar het goed wonen is. In tijden waarin mensen het op het terrein van het wonen voor het uitzoeken hebben, zullen ze kiezen voor gemeenten waar de kwaliteit van de dagelijkse leefomgeving meer dan voortreffelijk is. De Meierij heeft wat dat betreft grote kansen.

Een tweede factor die daarbij van belang is, is de bereikbaarheid. Zo is het noorden van het land veel groener en rustiger, maar minder goed bereikbaar. De Meierij combineert een mooie rustige woonomgeving met een goede bereikbaarheid en een centrale ligging. Voor de toekomst is het van belang,

dat ontwikkelingen die de kwaliteit van de leefomgeving bevorderen, worden gestimuleerd en dat ontwikkelingen die de kwaliteit van de leefomgeving verminderen worden beperkt.

Uiteraard heeft een centrale ligging en een goede bereikbaarheid ook een keerzijde. De ontwikkeling van de infrastructuur heeft ook effecten op de leefbaarheid, of het nu gaat om verbreding van de A2, om verhoging van het aantal treinen dat over het spoor rijdt of om het toenemend aantal vliegtuigbewegingen vanuit Eindhoven Airport (ook al zo'n gunstige vestigingsfactor). Het is de kunst om bij dit soort ontwikkelingen alert te blijven op de kwaliteit van de leefomgeving. Wat dat betreft kan door samenwerking tussen gemeenten mogelijk meer resultaat bereikt worden.

Kans 6: De Meierij: een goede voedingsbodem voor onderwijs en zorg.

Van oudsher gedijen onderwijs en zorg goed in De Meierij. De gemeenten hebben de basisvoorzieningen op orde. Het basisonderwijs is over het algemeen toekomstbestendig en menig gemeente is sprake van een flink aantal educatieve basiscentra. Ook het voortgezet onderwijs is goed ontwikkeld: scholen als het Elde-college in Schijndel, Beekvliet in Sint-Michielsgestel en het Jacob Roelandcollege in Boxtel springen in het oog.

Daarnaast is sprake van een aantal bijzondere onderwijsvoorzieningen met een bovenlokale, soms zelfs landelijke functie. Daarbij valt te denken aan Kentalis in Sint-Michielsgestel, orthopedagogisch instituut La Salle in Boxtel, Sint-Lucas creatieve ondernemers en Helicon. De basiszorg is in het gebied goed geregeld, waarbij de inwoners voornamelijk georiënteerd zijn op het Jeroen Boschziekenhuis in 's-Hertogenbosch, en vanuit het zuidoosten van De Meierij op de ziekenhuizen in Eindhoven en Uden. Bijzondere zorgvoorzieningen zijn vooral gevestigd in Vught, Haaren en Sint Michielsgestel, waarbij te denken valt aan diverse grote instellingen, zoals Reinier van Arkel, Cello, Kentalis, Novadic Kentron en de Robert Coppens Stichting. Deze instellingen oriënteren zich op nieuwe (markt-)ontwikkelingen. Het zorglandschap is volop in beweging. Diverse autonome ontwikkelingen (zoals het beter kunnen diagnosticeren en behandelen van ziekten, een toename van het aantal chronisch zieken in combinatie met de vergrijzing) zorgen ervoor dat, vanwege de kosten, het huidige zorgsysteem niet langer houdbaar is. Er zijn innovatieve oplossingen nodig om de zorg in de toekomst betaalbaar en van goed niveau te houden. Deze maatschappelijke opgave biedt tegelijkertijd kansen voor onze economische clusters. Noordoost Brabant is het knooppunt voor "cure en care", waar vanuit een netwerkgedachte slimme verbindingen zijn gelegd tussen maatschappelijke opgaven op het gebied van "Gezond leven, eten en bewegen" en het benutten van economische kansen. Dat sluit prima aan bij het profiel van de regio Noordoost Brabant. Daarnaast kan vanuit de Meierij zich mogelijk ontwikkelen tot proeftuin van de medische technologie die in en om Brainport ontwikkeld wordt.

Kans 7: Ontwikkeling van recreatie en toerisme

De mooie groene omgeving en de ontwikkeling daarvan dragen uiteraard bij aan de ontwikkeling van recreatie en toerisme. Fiets- en wandelpaden, en kanoroutes zijn al genoemd. Er is sprake van toename van kleinschalige initiatieven, zoals 'bed and breakfast, boerenterrassen, verkoop van streekproducten en tal van recreatieve activiteiten. Deze zaken veraangename en verlengen het verblijf in het gebied. Wil De Meierij zijn aantrekkelijkheid vergroten, dan moet er natuurlijk wel iets te beleven zijn. Voor de natuurliefhebbers is er genoeg te zijn. Maar willen we de stedelingen verleiden, dan zullen we meer te bieden moeten hebben. Daarbij valt te denken aan het cultuurhistorisch erfgoed, maar ook aan het toegankelijk maken van een groot aantal activiteiten en evenementen. Ook kunst en cultuur kunnen bijdragen aan de aantrekkingskracht van het gebied: als stedelingen de fiets pakken op weg naar de Glazen Boerderij in Schijndel en door fietsen naar Interart in Heeswijk Dinther, de Biennale in Vught of Oisterwijk Sculpture, hebben ze niet alleen een mooi uitje, maar beleven ze ook het land-

schap van Het Groene Woud. Dit soort impulsen zijn in de komende jaren te verwachten van het programma 'Landschap van Allure' waarmee de provincie Noord-Brabant mede overheden, ondernemers en maatschappelijke instellingen uitdaagt, om de kwaliteit van natuur en landschap te verhogen. Uit het voorbeeld blijkt, dat we niet alleen de relatie met de centrumsteden moeten versterken, maar ook naar gemeenten moeten kijken die direct aansluiten aan de zes Meierij-gemeenten. Zo is de ontwikkeling van de Vlagheide op de grens tussen Sint-Oedenrode, Schijndel en Veghel een mooi nieuwe ontwikkeling die toerisme en recreatie in het gebied een nieuwe impuls geven.

Kans 8: Economie blijft belangrijke factor

De economie is en blijft uiteraard een belangrijke factor in het gebied en heeft een relatie met alle andere kansen. Veel van onze inwoners werken in gemeenten om ons heen. Uiteraard in de centrumsteden 's-Hertogenbosch, Eindhoven en Tilburg, maar ook de As 50 Oss, Uden, Veghel is in dit opzicht een factor van belang.

Economische ontwikkeling is in toenemende mate een zaak die op provinciaal en regionaal niveau wordt opgepakt. Op provinciaal niveau is de Agenda van Brabant in uitvoering: deze moet zorgen voor impulsen en landt natuurlijk ook ergens in de provincie en dus in gemeenten. Het is de kunst om samen met de Provincie te streven naar realisering van de acties die in de Agenda van Brabant genoemd worden, zodat in de Meierij een extra impuls krijgen. De Provincie ziet de vier regio's in toenemende mate als primaire gesprekspartner bij realisering van de doelen uit de Agenda.

In de regio Noordoost Brabant is gekozen voor een focus op de 'Agro-food-sector'. De intensieve veehouderij is een belangrijke bron. Deze is vooral geconcentreerd aan de oostelijke zijde van de regio. In en om Veghel speelt de voedingsindustrie een belangrijke rol met in het verlengde daarvan handel, transport en distributie. De sector is de basis voor een groot aantal activiteiten in aanpalende sectoren, zoals medicijnen en medische technologie. Van een afstand zou men kunnen zeggen, dat wat in het oosten van de regio geproduceerd wordt, in het westen van de regio geconsumeerd wordt. Maar dat is wat al te simpel. Immers in Boxtel is met Vion één van de vleesverwerkende bedrijven van Europa gevestigd. Volgens de plannen van de commissie – Van Doorn, is verduurzaming van de sector in de komende jaren de grote uitdaging.

Een andere tak van sport is de boomteelt. In Haaren is aan weerszijden van de N65 een concentratiegebied gevestigd, Sint-Oedenrode speelt op dit terrein een belangrijke rol en ook in Boxtel nemen activiteiten op dit terrein toe. De kunst is om de sector ruimte te geven met respect voor natuur en landschap. Ook in deze sector krijgt duurzaamheid steeds meer aandacht.

Duurzaamheid is niet alleen van belang in de agrarische sector, maar is in alle opzichten een belangrijk aandachtspunt. We zullen ons er ook in de Meierij op in moeten stellen, dat fossiele brandstoffen uitgeput raken en dat grondstoffen schaarser worden. Op het terrein van energie en water, zullen we moeten zoeken naar nieuwe wegen. We zullen bij alles wat we doen, goed moeten letten op milieuaspecten. We zullen kringlopen moeten sluiten onder het motto 'cradle to cradle'. Veel burgers en bedrijven in De Meierij zijn daarmee bezig. Zij zijn slim en hebben al lang door, dat duurzaamheid in veel gevallen geen geld kost, maar vaak geld oplevert. Op basis van het uitgangspunt van 'people, planet and profit' zullen we samen met onze burgers en bedrijven naar een ontwikkeling moeten, die toekomstbestendig is en ruimte laat voor de generaties die na ons komen.

Kans 9: Vertrouwen in de burger

In de komende jaren zullen de overheidsfinanciën gesaneerd worden: de budgetten lopen terug en de mogelijkheden van de overheid om de burger van dienst te zijn worden beperkt. In algemene zin zal het de verhouding tussen overheid en burger veranderen. De burger wordt meer op zichzelf terug geworpen; op het sociale vlak zullen burgers elkaar meer moeten helpen en op het ruimtelijk vlak zullen burgers meer verantwoordelijkheid moeten nemen voor de dagelijkse woon- en leefomgeving. Gelukkig is de sociale structuur in De Meierij over het algemeen goed ontwikkeld. Door de kleinschaligheid kennen mensen elkaar en dat biedt een goede voedingsbodem voor de uitdagingen waar we in de komende jaren voor staan. Het is de kunst om daarop voort bouwen en zelfs als we een ambtelijke organisatie in het leven roepen die meerdere gemeenten bedient, is het van belang om het initiatief en het werk dat gedaan moet worden dicht bij en samen met de burgers te organiseren. Daarbij kunnen we leren van ervaringen elders zoals in de nieuwe gemeenten Peel en Maas en Sudwest Fryslan, maar ook in De Meierij zijn goede voorbeelden te vinden, zoals het project 'Vertrouwen in de burger' in Schijndel. Ook op het sociale vlak, kan het werk dichtbij de mensen georganiseerd worden door invoering van buurtzorg en wijkteams.

Ook de reguliere gemeentelijke dienstverlening een impuls krijgen als we de ontwikkelkracht van de gemeenten bundelen en elkaars goede voorbeelden overnemen. De Meierij-gemeenten hebben de zaken in zijn algemeenheid goed op orde, zoals ook blijkt uit de audits die we krijgen. Verschillende Meierij-gemeenten denken en doen op landelijk niveau mee; dat zorgt er voor dat landelijk zaken geregeld worden waar gemeenten van ons formaat iets mee kunnen en het maakt dat we goed kunnen anticiperen op nieuwe ontwikkelingen. Ook in de dienstverlening doet zich de vraag voor, op welke wijze we het burgers en bedrijven gemakkelijker kunnen maken. Het blijft een uitdaging om dat in de dagelijkse praktijk vorm te geven met de toenemende wet- en regelgeving en voortdurend hogere kwaliteitseisen. Digitalisering van de dienstverlening is daarbij een uitdaging die veel energie vraagt; door goede samenwerking is op dat vlak winst te boeken. Natuurlijk gaan we mee in de gedachte van 'Massaal Digitaal; volgens het regeerakkoord moeten burgers en bedrijven in 2017 zaken met de overheid, digitaal kunnen afwikkelen. Daar is op zich niets mis mee, maar het is wel van belang, dat de gemeente een menselijk gezicht houdt: bij ingewikkelde vragen op het terrein van zorg en arbeidsmarkt, moet de gemeente desgewenst burgers aan de hand kunnen nemen die zelf de weg in het woud van wetten en regels niet kunnen vinden. Ook voor kwetsbare doelgroepen en groepen van burgers die niet vertrouwd zijn met de digitale wereld, moet de gemeente beschikbaar zijn. Kortom, zowel op ruimtelijk, als op sociaal terrein zullen de verhoudingen tussen overheid en burgers veranderen. Ook de gemeentelijke dienstverlening ontwikkeld zich steeds verder en digitaliseert in toenemende mate. Als we gezamenlijk kracht ontwikkelen en zaken dicht bij burgers en bedrijven organiseren, kunnen we de dienstverlening handhaven en verder verbeteren.

Kans 10: Handhaving en versterking van het voorzieningenniveau.

Handhaving en versterking van het voorzieningenniveau is één van de belangrijkste uitdagingen waar we voor staan. Over het algemeen is het voorzieningenniveau van de Meierij-gemeenten goed, maar met het teruglopen van de overheidsfinanciën en verandering van de bevolkingssamenstelling, wordt het steeds lastiger om de voorzieningen over de gehele linie op peil te houden. In de afgelopen jaren hebben de meeste gemeenten al bezuinigingen moeten doorvoeren en het ziet er niet naar uit, dat de bodem al bereikt is. We zullen in de komende jaren in budgettaire zin stappen terug moeten en het is de kunst om dat op een slimme manier te doen.

Op veel terreinen werken we al samen. De bibliotheken, het Meierijs Instituut voor Kunstzinnige vorming (MIK) zijn al opgegaan in een regionaal samenwerkingsverband en onderhouden. De kern is collectief georganiseerd is respectievelijk Vught en Schijndel en van daaruit worden de lokale vestigingen bediend. De burger merkt daar niets van. Zo zijn er wellicht nog wel meer velden die we handiger kunnen organiseren.

Daarnaast komt het er uiteraard op aan om in de kernen de krachten te bundelen: in Sint-Michiëlsgestel en Sint-Oedenrode zijn mooie voorbeelden te vinden van gebundelde gemeenschapsvoorzieningen in kleine kernen. Maar ook op Meierij-niveau moeten we wellicht nadenken over de vraag, of we voorzieningen kunnen delen en samen kunnen dragen. Samenwerking met bijzondere instituten die in ons werkgebied gevestigd zijn en bundeling van krachten kan voorts maken dat we het voorzieningen niveau voor burgers kunnen handhaven en versterken. Zo is het Podium in Boxtel gevestigd in een gebouw van Sint-Lucas en zorgt de koppeling van Fitland aan het zwembad in Schijndel voor een extra impuls voor het voorzieningenniveau.

Het wordt niet gemakkelijk in de komende jaren. We moeten samenwerken met de centrumsteden, maar moeten voorkomen, dat onze burgers voor iedere kleinigheid of voorziening naar de stad moeten afreizen. Handhaving en versterking van het voorzieningenniveau in De Meierij vraagt om samenwerking, bundeling van krachten, creativiteit en inspiratie.

6. De Meierij: alleen gaan we sneller, samen komen we verder

Uit het voorgaande blijkt, dat we volop kansen hebben om de ontwikkeling van de gemeenten in De Meierij een impuls te geven. In het Land van Cuijk hebben de raden zich gezamenlijk afgevraagd, welke inhoudelijke beleidslijnen gevolgd zouden moeten worden. Dat heeft een mooie visie opgeleverd. We willen de raden van onze gemeenten graag uitnodigen om mede op basis van dit stuk te komen tot verdere verbreding en verdieping van bovenstaande visie, mogelijk ook in gesprek met bezoekers, burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen. En uiteraard zijn we bereid om de raden in die discussie te steunen en om mee te denken over de toekomstige ontwikkeling van De Meierij; wat ons betreft onder het motto 'alleen gaan we sneller, maar samen kom je verder'.

Voor ons dient in de visie de vraag centraal te staan, hoe we de samenwerking tussen gemeenten in algemene zin het beste kunnen inrichten. Dit is niet anders dan bijvoorbeeld de samenwerking met gemeenten in de regio Noordoost Brabant of met de economisch sterke regio Brianport. We zullen een visie moeten geven op een samenwerking in een bredere context, waaruit kracht gehaald kan worden voor de beste positionering van onze burgers.

Economische ontwikkeling met respect voor de groene omgeving. Ontwikkeling van onze groene omgeving met het oog op de economie. Dat is wat we willen. Met z'n zessen. Samen met de stedelijke gebieden om ons heen. Samen met bezoekers, burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen. Want alleen gaan we sneller, maar samen komen we verder.

Aldus vastgesteld op 21 mei 2013:

Colleges van Burgemeester en Wethouders
van de gemeenten:

Boxtel, Haaren, Schijndel, Sint-Michielsgestel, Sint-Oedenrode en Vught